

Saksbehandler: Per Erik Dehlin

Referanser: KR 03/08

Saksdokumenter:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
05.02.2008	2007 Årsmelding De sentralkirkelige råd.pdf	22580

Årsmelding for de sentralkirkelige råd 2007

Sammendrag

Kirkemøtet 2004 vedtok at myndighet til å godkjenne melding fra Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd delegeres til Kirkerådet. Det vil si at Kirkerådet godkjenner meldingen for alle tre råd og sender den til orientering til Kirkemøtet og til departementet.

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd godkjenner meldingen om Mellomkirkelig råds virksomhet i 2007 med de merknader som er fremkommet i møtet. Meldingen oversendes Kirkerådet til endelig godkjenning.

Saksorientering

Årsmeldingen er lagt opp som en samredigert melding for Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd og blir lagt fram til godkjenning for Kirkerådet. Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd godkjenner meldingen for sine felter før den oversendes til Kirkerådet for endelig godkjenning.

Kirkemøtet tok tidligere Kirkerådets årsmelding til orientering, mens meldingen for Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd ble godkjent. Fra og med Kirkemøtet 2004 har Kirkemøtet delegert til Kirkerådet å godkjenne meldingen fra Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd. Meldingen går som en orienteringssak til Kirkemøtet.

Kirkerådet vedtok i sak KR 11/04, punkt 4: *Kirkerådet ber om at "Årsmelding for de sentralkirkelige råd for 2004" skrives inn i "Årsplan for 2004"*. Meldingen som nå legges fram for rådene har en slik form. For å imøtekomme behovene for rapportering til departementet har også årsmeldingen fra og med denne utgaven blitt omarbeidet slik at den bedre ivaretar de krav som rettes til rapporteringen gjennom departementets tildelingsbrev. Dette sees bl.a. i at strukturen på meldingen samsvarer med rapporteringskravene i tildelingsbrevet. Denne omleggingen vil fortsette, og har allerede gitt ytterligere konsekvenser for årsplan 2008, som igjen vil få konsekvenser for årsmelding 2008.

På de ulike felter er det lagt inn et punkt med helhetlig evaluering for feltet. Gjennom dette punktet får rådet en overordnet rapportering fra de ulike felter.

For Mellomkirkelig råd kan økumeniske og internasjonale perspektiver og spørsmål gjenfinnes gjennom hele planen, men det er først og fremst punktene 7 a – e, på sidene 20 – 32 rådet bør konsentrere seg om.

Hele årsmeldingen er sendt på e-post, mens aktuelle avsnitt for MKR følger vedlagt i papirutgave.

Årsmelding 2007

Kirkerådet
Samisk kirkeråd
Mellomkirkelig råd

ÅRSMELDING FOR DE SENTRALKIRKELIGE RÅD 2007

Kirkerådet
Samisk kirkeråd
Mellomkirkelig råd

Innhold:

1. TROSOPPLÆRING	6
Tidlingsbrevets resultatmål 2.2.:	6
2. GUDSTJENESTELIV	8
Tidlingsbrevets resultatmål 2.1.	8
3. UNG I KIRKEN	10
Tidlingsbrevets resultatmål 2.2.	10
4. DIAKONI	12
Tidlingsbrevets resultatmål 2.3.	12
5. SAMISK KIRKELIV	15
Tidlingsbrevets resultatmål 2.1.	15
6. KULTUR OG KIRKEMUSIKK	18
Tidlingsbrevets resultatmål 2.6.	18
7A. ØKUMENIKK	20
Tidlingsbrevets resultatmål 2.5.	20
7B) RELIGIONSDIALOG	22
Tidlingsbrevets resultatmål 2.5.	22
7C) MISJON OG EVANGELISERING	25
Tidlingsbrevets resultatmål 2.5.	25
7D. FRED, RETTFERDIGHET OG MENNESKERETTIGHETER	28
Tidlingsbrevets resultatmål 2.3.	28

7E) LOKAL KIRKE I ET GLOBALT FELLESKAP (DEN NORSKE KIRKES NORD/SØR INFORMASJON (KUII))	30
8. KIRKE OG SAMFUNN	32
Tildelingsbrevets resultatmål 2.4	32
9. INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON	36
Tildelingsbrevets resultatmål 2.1	36
10. ANSATTE – STILLINGER – FRIVILLIGE – UTDANNING	39
Tildelingsbrevets resultatmål 2.7	39
11. KIRKEORDNINGSPØRSMÅL – KIRKENS ORGANISASJON OG LEDELSE.....	41
Tildelingsbrevets resultatmål 2.7	41
12. KIRKENS ØKONOMI	44
Tildelingsbrevets resultatmål 2.1	44
13. ORGANISERING OG ADMINISTRASJON	45
Tildelingsbrevets resultatmål 2.8	45
VEDLEGG: RAPPORT PÅ LIKESTILLING I SEKRETARIATET	47

4) Startet arbeidet med å revidere regler for bruk av kirken med sikte på forenkling og klargjøring, samt gjennomgå regler for inventar og utstyr (jf. gudstjenestereformen) (KM 7/05)	Se pkt. 4 ovenfor
--	-------------------

7a. ØKUMENIKK

Tildelingsbrevets resultatmål 2.5

Bidra til dialog og samhandling med andre kirke-, tros- og livssynssamfunn.

I. Helhetlig evaluering av feltet:	
<p>2007 har vært et aktivt år i avdelingen. De fleste målene for 2007 ble nådd. MKR var tungt engasjert i forberedelsen og gjennomføringen av verdens miljøverndag i Tromsø. Prosessene relatert til EEAllI var spesielt viktige, bl.a. på grunn av den brede deltakelsen fra Dnk og teologisk konsulents faglige bidrag. Engasjementet i forholdet til Midt-Østen sto også høyt på dagsordenen, gjennom flere delegasjonsreiser på høyt nivå og generalsekretærens deltakelse i KVs core group. Feltet religionsdialog hadde en høy profil, bl.a. gjennom en felles dag med Muslimska råd, og Felleseklæringen om konvertering. ROM-prosjektet har bidratt mye til utviklingen av lokale former for religionsdialog. Virksomhetene til SMM og KUI har fortsatt på god vis innenfor eksisterende retningslinjer. Informasjonsarbeidet på kirken.no har lyktes godt på de to områdene, samt religionsdialog og internasjonale spørsmål, men ikke vedrørende økumeniske relasjoner i spesifikke forstand. Bispedømmekontorene har oppnevnt kontaktpersoner med MKR. Men det har ikke vært mulig å bygge ut denne kontakten med bispedømmene slik som planlagt, med henblikk bl.a. på satsing innenfor lokaløkumenikk i Norge.</p>	
Mål for feltet:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Bidratt til en aktiv forberedelse, deltagelse og oppfølging av EEA 3 i Sibiu	Målet nådd.
2) Bidratt til å styrke og koordinere europeisk kirkesamarbeid	Målet nådd.
3) Sluttført avtalen med Den Evangelisk Lutherske Frikirke "To kirker – en tro"	Proessen med avtalen ble påvirket av KMs vedtak om tilsetning og ordinasjon av homofile i partnerskap. Sluttforingen ventes å skje i 2008.
4) Styrket kontakten til Kirkenes Verdensråd	Kontakten videreført, og styrket på særskilte områder.
5) Arbeidet med ekklesiologi	Noe arbeid gjennomført innenfor Teologisk nemnd.

6) Videreutviklet relasjonen til ortodokse kirker i Norge og i Europa	Målet nådd.
7) Arbeidet med lokaløkumenikk	Ikke gjennomført som spesiell satsning.
8) Videreutviklet kontakten med lutherske søsterkirker	Målet nådd.
9) Styrket informasjonsarbeidet om økumeniske relasjoner	Info-arbeidet styrket innenfor noen arbeidsområder.
II. Tiltak, planer og strategier for å nå målene	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Bidratt til en aktiv forberedelse, deltagelse og oppfølging av EEA 3 i Sibiu - forberedt EEA 3 på nasjonalt, nordisk og europeisk nivå og fulgt opp delegasjon og arbeid med konferansen under og etter EEA 3. - bidratt til å styrke spiritualitetsperspektivet i europeisk kirkesamarbeid - formidlet Den norske kirkes arbeid med religionsdialog lokalt, nasjonalt og internasjonalt til det europeiske kirkefelleskapet	Planene gjennomført med gode resultater både i form av bidrag og utbytte.
2) Bidratt til å styrke og koordinere europeisk kirkesamarbeid - forberedt og deltatt i Konferansen av Kirker i Europas sentralkomité og i kommisjonsarbeidet - Deltatt ved økumeniske samlinger i Norden og Europa for øvrig.	Planene gjennomført med solid innsats, særlig innenfor GEKE, Porvoo og KEK.
3) Sluttført avtalen med Den Evangelisk Lutherske Frikirke "To kirker- en tro" - gjennomført høringsprosess, drøftelser og saksforberedelse til Kirkemøtet 2007.	KMs vedtak om tilsetting og ordinasjon av homofile i partnerskap skapte uro i Frikirken som førte til nødvendigheten av en avklaring omkring videreføring og fullføring av avtalen. Dette arbeidet vil skje i 2008.
4) Styrket kontakten til Kirkenes Verdensråd - deltatt i sentralkomiteen, kommisjonene, møter og konferanser. - bidratt i Kirkenes Verdensråds arbeid med økonomisk globalisering i interreligiøs dialog	Planene gjennomført. Kontakten med KV styrket blant annet mht urfolk-arbeidet, engasjement i forhold til Midt-Østen og arbeidet med økonomisk globalisering. Avdelingen samarbeider med Kjell Magne Bondevik som leder av CCIA.
5) Arbeidet med ekklesiologi - gjennomført seminar i TN våren 2007, arbeidet med ekklesiologidokument, ekklesiologiseminar, og utarbeidet et studiedokument og utviklet et seminar om kirkens rolle i forsoningsarbeid i regi av TN.	Planene gjennomført i begrenset grad innenfor TN. Seminaret om forsoning ble ikke gjennomført.

<p>6) Videreutviklet relasjonen til ortodokse kirker i Norge og i Europa - deltatt i Porvoo-Konferansen av Kirker i Europa/ortodokse kirkers ekklesiologikonferanse, deltatt i den internasjonale luthersk-ortodokse dialogkommissjonen, kontakt med Svenska kyrkan om forholdet til ortodokse kirker og videreutviklet Barentssamarbeidet.</p> <p>7) Lokaløkonomisk arbeid - etablert samarbeid med bispedømmerådenes staber og styrket arbeidet med partnerskap mellom menigheter/prostier/bispedømmer med søsterkirker i utlandet</p> <p>8) Kontakt med lutherske søsterkirker - samarbeidsavtalene med de lutherske kirkene i Brasil (IECLB) og i Sør-Afrika (ELCSA) er fulgt opp gjennom løpende kontakt</p> <p>9) Styrket informasjonsarbeidet om økumeniske relasjoner - brukt www.kirken.no aktivt som kanal for informasjon om økumenisk arbeid, relasjoner og avtaler og styrket kontakten med bispedømmene om økumeniske spørsmål</p>	<p>Planene gjennomført. Kontakten med ortodokse kirker særlig ivaretatt innenfor KEK den internasjonale dialogen, Barentssamarbeidet og det bilaterale forholdet til den russiske kirke.</p> <p>Noe kontakt ivaretatt omkring dette, men ingen særskilt satsning har kunnet gjennomføres.</p> <p>Planene gjennomført, særlig i forhold til IECLB og ELCJHL.</p> <p>Informasjonsarbeidet (på kirken.no) har vært gjennomført innenfor områdene misjon, religionsdialog og internasjonale relasjoner.</p>
<p>III. Behov for eventuelle endringer av Kirkerådets tiltak, planer og strategier i forhold til resultatmål og videre planer for feltet. .</p>	
<p>2008</p>	<p>Bedre prosedyrer for budsjettering er ønskelig, med vesentlig tidligere oppstart og felles drøftinger.</p>

7b) RELIGIONSIALOG

Tildelingsbrevets resultatmål 2.5

Bidra til dialog og samhandling med andre kirke-, tros- og livssynssamfunn

I. Helhetlig evaluering av feltet:

2007 har vært preget av en satsing på arbeidsfeltet religionsdialog, bl.a. gjennom at MKR-sekretariatet dette året har hatt to stillinger som på ulikt vis har hatt mulighet til å gi dialogarbeidet høy prioritet. ROM-prosjektets ulike aktiviteter har resultert i økt informasjons- og inspirasjonsvirksomhet ovenfor menighetene. Det er blitt arbeidet for å forankre dialogengasjementet lokalt, men det tar tid å bygge opp en slik type tenkning. Derfor vil lokal oppslutning om religionsdialog fortsette å være et viktig satsings-område i tiden framover.

<p>På informasjonssiden har det vært jobbet mye med temasidene under www.kirken.no Samtidig er det satset på ulike ressursdokumenter: <i>Veiledning for religionsmøte</i> er fulgt opp og gjort kjent for menighetene, <i>Troende møter troende</i> er lansert og profilert, og i tillegg har planleggingsarbeidet med et hefte nr 3 har startet. Et større strategiarbeid for Mellomkirkelig råds interreligiøse engasjement har startet, og på nasjonalt og internasjonalt plan har undertegningen av felleserklæringen om trosfrihet og konvertering med Islamsk Råd Norge (IRN) vakt oppsikt. Mellomkirkelig råd har dessuten deltatt i den offentlige debatten om religionsdialog og integrering.</p>	
<p>Mål for feltet:</p> <p>Rapportering og evaluering i forhold til delmål</p>	
<p>1) Styrket Den norske kirke's rolle i den internasjonale og nasjonale tros og livssynsdialog</p>	<p>Den norske kirkes rolle i, og bidrag til, den internasjonale, nasjonale og lokale tros- og livssynsdialogen er styrket.</p>
<p>2) Gitt inspirasjon i religionsmøtet</p>	<p>MKR har arbeidet for å inspirere menigheter og medarbeidere til religionsdialog gjennom ROM-prosjektet, fagseminarer og andre arrangement, etablering og oppfølging av nettverk og utgivelse av ressursmaterieill.</p>
<p>3) Fulgt opp Kirkemøtets vedtak om innvandring & integrering (KM 11/06) og utfordringer i religionsmøtet (KM 12/06)</p>	<p>Nevnte kirkemøtevedtak er fulgt gjennom ulike initiativ.</p>
<p>4) Utviklet gode samarbeidsrutiner med ulike sentere for lokal religionsdialog</p>	<p>Samarbeidsrutiner med div aktører og sentra for lokal religionsdialog er enten holdt ved like eller blitt styrket.</p>
<p>5) Arbeidet aktivt med informasjonsspredning og bygget opp en ressursbank</p>	<p>Det har vært arbeidet aktivt med informasjonsspredning, både ved hjelp av kursvirksomhet, studiematerieill, nettsider og nettverksbygging.</p>
<p>II. Tiltak, planer og strategier for å nå målene</p>	
<p>1) Styrket Den norske kirkes rolle i den internasjonale og nasjonale tros og livssynsdialog</p> <ul style="list-style-type: none"> - Systematisert arbeid innen feltet interreligiøs dialog, samt koordinert, profilert og utviklet strategi for Den norske kirkes interreligiøse engasjement - Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) og kontaktgruppene er sikret som gode arenaer for både religionspolitiske og religionsdialogiske spørsmål. - Sluttført dokumentet "Troende møter troende" i rammen av TN. - Dokumentet er gjort kjent og brukt av relevante målgrupper. - Kontakten med de politiske myndigheter er fulgt opp - Videreført arbeidet med religionsdialog i Det hellige Land 	<p>Rapportering og evaluering i forhold til delmål</p> <ul style="list-style-type: none"> - Økt systematisering i form av utarbeiding av hovedføringer for MKRs interreligiøse engasjement, samt tatt initiativ til og forberedt nasjonal orienteringsdag for ulike aktører som jobber med religionsdialog. - Vedlikeholdt antall kontaktmøter med IRN (4 stk) og økt antall kontaktmøter med DMT (2 skt). - Undertegnet og spredt informasjon om felleserklæringen om trosfrihet og konvertering med IRN . - Holdt ved like engasjementet i STL ved bl.a å planlegge et nasjonalt forum for religiøse ledere, og bidra til et felles STL-hørings svar om formålsparagrafene til barnehage og grunnskole. - Sluttført og distribuert <i>Troende møter troende</i>, samt arrangert et fagseminar om rel.teologi i anl lanseringen av studieheftet.

<p>2) Gitt inspirasjon i Religionsmøtet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bistå biskoper, bispedømmeråd og andre kirkelige organisasjoner på fagdager, temasamlinger, strategidrøftinger og ulike typer dialogmøter - Økt antall lokale religionsmøter - "Veiledning i religionsmøtet" har i 2007 vært et dokument alle bispedømmer har vært utfordret til å arbeide inn i sitt planverk - Fortsatt reisevirksomheten til ulike deler av landet hvor religionsmøtet er aktuelt/kan gjøres aktuelt - Som utgangspunkt for religionsmøtet er det lagt vekt på at arbeidet ikke bare bør legge vekt på samtaler, men like mye stimulere til delaktighet i ulike typer aksjoner /temasamlinger utfra tiltak som har med internasjonal diakoni, klima og miljø å gjøre 	<ul style="list-style-type: none"> - Videreført arbeidet med religionsdialog i Det hellige land, både i regi av KV og i regi av samarbeidsprosjektet med UD. - Kontakten med politiske myndigheter er fulgt opp. Jevnlige møter med ulike etater og departement, samt oppnådd ekstrabevilgning til stilling for interreligiøse spørsmål. - Bidratt internasjonalt i forhold til felleskirkelig svarbrev på brevet fra de 138 muslimske lederne. - Gjennom ROM-prosjektet bistått biskoper, bispedømmeråd, proster, undervisnings-institusjoner og lokalmenigheter til å arrangere/holde fagdager, forelesninger, prestisamlinger og temasamlinger og ulike typer samtaler med mulige samarbeidspartnere - Bidratt til at flere menigheter engasjerer seg i religionsmøtet gjennom informasjons- og inspirasjonsvirksomhet, bl.a. gjennom ressursheftene, ROM-prosjektet og besøk, - Bidratt til interreligiøs dialog om integrering, likestilling og klimautfordringer både gjennom de nasjonale kontaktgruppene og ved arrangementet "Skulder ved skulder" i Oslo (05.05.2007)
<p>3) Fulgt opp Kirkemøtets vedtak om a. innvandring og integrering og b. Utfordringer i religionsmøtet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koordinere arbeidet med religionsdialog og integrering og arbeide for at Kirkemøtets vedtak om religionens betydning for integreringsarbeidet blir tydeliggjort i kontakt med statlige og kommunale myndigheter. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bidratt til å løfte inn religionsaspektet i den offentlige integreringssamtalen og i samtalen med statlige myndigheter. - Distribuert, profilert og utfordret til bruk av "Veiledning i religionsmøte." - Fokuset på sysselsetting av innvandrere gjennom bl.a. kursvirksomhet og endringer i utlysningstekster i sentralkirkelige stillinger. - Tatt initiativ til utarbeiding av trosopplæringsmaterieell for voksne innvandrere i samarbeid med KIA.
<p>4) Utviklet gode samarbeidsrutiner med ulike sentere for lokal religionsdialog</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arrangert minst en studietur til Leicester/St.Philip Centre - Holdt løpende kontakt med "Folkekirken og religionsmøde" - Etablert gode samarbeidsrelasjoner til Den svenska kyrkans nystartede dialogprosjekt 	<ul style="list-style-type: none"> - Profilert ROM-prosjektet inn i internasjonale og økumeniske sammenhenger. - Arrangert studiereise for kirkelig tilsatte til St. Philip Centre i Leicester. - Styrket kontakten med EKD i forhold til religionsdialog. - Styrket kontakten med "Folkekirken og religionsmøte". - Dialogsenteret i Sverige har vært i planleggingsfasen hele året og har ikke vært fulgt opp aktivt fra MKR

<ul style="list-style-type: none"> - Videreført kontakten med Emmaus-senteret i Oslo 	<ul style="list-style-type: none"> - Styrket samarbeid med Emmaus, bl.a. ved planlegging av Nettverk for anvendt religionsteologi. - Kontakten med "Nettverket for lokale religionsdialoger i Oslo" er styrket.
<p>5) Arbeidet aktivt med informasjonspredning og bygget opp en ressursbank</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktivt brukt media for å få frem Den n. kirkes syn i aktuelle saker vedr. tros og livssynsdialog - Ulike typer erfaringer fra det flerreligiøse møtestedet er gjort tilgjengelig på internett under diverse temaer på Den norske kirkes egen nettside. - ROM-prosjektet har lagt ut noen av sine funn under temaet "religionsmøte" – og har aktivt oppfordret menigheter, prosti og bispedømmer til å bruke denne siden aktivt. - "Veiledning til religionsmøte" er trykket i hendig format, slik at tilgjengelighet og brukervennlighet økes. TNs "Troende møter troende" er ferdig distribuert til menighetene, og religionsteologisk seminar er gjennomført. 	<ul style="list-style-type: none"> - Videreutviklet temaside om religionsmøte på kirkens nettsider. - Deltatt aktivt i den offentlige debatten om dialog og integrering - Startet prosessen med å lage et økumenisk ressurshefte om erfaringer fra lokale religionsmøter i samarbeid med Norges Kristne Råd - Arbeidet for å finne tjenlige måter å videreføre ROM-prosjektets kompetanse, engasjement og nettverksressurser.

7C) MISJON OG EVANGELISERING

Tildelingsbrevets resultatmål 2.5

Bidra til dialog og samhandling med andre kirke-, tros- og livssynsamfunn

L. Helhetlig evaluering av feltet:

2007 har vært preget av et systematisk arbeid for å styrke og utvikle SMM-samarbeidet i et helhetlig perspektiv: lokalt, regionalt og nasjonalt. SMM må håndtere at medlemsorganisasjonene gjør ulike prioriteringer for sitt arbeid i menighetene. Dette påvirker misjonskonsulentenes arbeidssituasjon, et arbeid som allerede i utgangspunktet er utformet og fungerer ulikt i bispedømmene. Behovet for koordinering er økende. Kirkemøtets vedtak i saken om tilsetning og vigsling i Dnk av homofile i partnerskap har skapt uro i flere av medlemsorganisasjonene. Håndteringen av denne uroen har perspektiver både for SMM samarbeidet om misjon, for kirakens enhet og for relasjonen til samarbeidskirker i sør. Integreringen av misjon/SMM i avdelingen for internasjonale og økumeniske spørsmål har en god progresjon og fungerer stimulerende i flere retninger. I et kritisk perspektiv anføres det at oppfølgingen av KM-saken 2005: "En misjonerende kirke" har blitt liggende for mye i

<p>skyggen av arbeidet med "organisasjonsutvikling" og strukturelle spørsmål i SMM og mange store saker i KR/MKR. Dette må hentes inn i årene som kommer. Positivt har det nevnte fokusert bidrag til en økt vektlegging av tiltak rettet mot menighetene, herunder arbeid med misjonsavtaler, materiell og ideutvikling, gjennom opprettelsen av SMM-Praktisk arbeidsgruppe. Sommerens debatt om prinsessens engleskole har ført til en bevisstgjøring i kirke og samfunn om utfordringene som nyåndeligheten representerer. Kirkerådet har deltatt aktivt i debatten og synliggjort sin kompetanse på feltet, bl.a. gjennom et mangleårig arbeid i Samrådsgruppa for nyreligiositet.</p>	<p>Mål for feltet:</p> <p>Rapportering og evaluering i forhold til delmål</p> <p>1) Fulgt opp evaluering av misjonskonsulentstillingene og videreutviklet samvirket om misjon mellom sentralt og regionalt nivå, innenfor rammen av Samarbeidsråd for menighet og misjon (SMM)</p> <p>2) Fulgt opp kirkemøtesaken En misjonerende kirke - i sammenheng med kirkemøtesaken "Religionsmøte" og "Integrering av innvandrere"</p> <p>3) Bidratt til arbeid med misjon i de økumeniske organisasjoner, i kirkesamarbeid i Europa/Norden - og aktivert Den norske kirkes forhold til misjonsorganisasjonenes samarbeidskirker i sør</p> <p>4) Styrket Den norske kirkes kommunikasjon og informasjon om misjon på nettet, innenfor rammen av Samarbeidsråd for menighet og misjon (SMM)</p> <p>5) Vært en aktiv deltager og koordinator i kirkelige nettverk som arbeider med spiritualitet og møte med nyåndeligheten</p> <p>6) Fulgt og gitt innspill til arbeidet med nye menighetsformer og misjonale menighetsutvikling</p>
	<p>- Fulgt systematisk opp gjennom SMM. SMM-Praktisk arbeidsgruppe er opprettet for å trappe opp praktiske tiltak i menighetene. Samarbeidet med misjonskonsulentene er godt, og under stadig utvikling. Virkemidlene er den årlige fellessamlingen, prioriteringsbrev og veiledende temanotater fra SMM, gjensidig involvering i hverandres arbeid og nettverkskontakt. Det har også vært holdt et møte med stiftsdirektørene.</p> <p>- Fulgt opp, primært gjennom strategisk nettverksarbeid. Har aktivt bevisstgjort om misjon og dialog som komplementære utfordringer, og pekt på misjonens kompetanse og erfaring, bl.a. inn mot ROM-prosjektet. Har bevisstgjort om kristne innvandrere som misjonerende ressurs og bidratt til nettverk og kompetanse.</p> <p>- Fulgt opp, særlig i forhold til KEK, bl.a. med aktive bidrag i evalueringen av et tre-årig misjonsprosjekt og i arbeidet med å videreføre dette. Ellers, i 2007, mest i forhold til L VF og Norden. Arbeidet for oppfølging av Porvoo-konsultasjonen "Fresh expressions of Church". Begynt involvering i forhold til misjonsmarkeringen "Edinburgh 2010".</p> <p>- God oppfølging. I nært samarbeid med Kirke-info har avdelingen arbeidet systematisk med utvikling av informasjonsstrategi og oppbygging av nettsider. SMM-leder har fått opplæring i nettdigering. SMM-PA er involvert. (Mer nedenfor).</p> <p>- Fulgt opp. Et utvalg er nedsatt for å arbeide med spørsmålet om retreatbevegelsen trenger en fastere koordinering av fellessaker. Aktiv deltagelse i debatten om prinsessens engleskole gjennom kronikker/artikler, mediautspill, foredrag, strategiarbeid og samråd.</p> <p>- Fulgt opp. Kontakt med og bidrag til NMSs nettverk for menighetsplanting. Har arbeidet med oppfølging av Porvoo konsultasjon om "Fresh expressions of</p>

	Church". Deltagelse i "Nettverk for menighetsutvikling".
<p>II. Tiltak, planer og strategier for å nå målene</p> <p>1) Forberedt og fulgt opp relevante saker i Samarbeidsråd for menighet og misjon (SMM) og i SMMs fellessamling med misjonskonsulentene samt i Samarbeidsråd for menighet og misjon -Praktisk arbeidsgruppe</p> <p>2) Gjennom Samarbeidsråd for menighet og misjon (SMM) (se over), gjennom foredrags- og informasjonsvirksomhet og gjennom strategisk nettværksarbeid</p> <p>3) Deltatt i Konferansen av Kirker i Europas misjonsprosjekt, samarbeidet aktivt med Det Lutherske Verdensforbunds misjonsavdeling, gitt innspill til arbeid med misjon i Kirkenes Verdensråd, Porvoo- og Leuenbergfellesskapet, deltatt i samling for nordiske misjonsledere, fremmet vennskapssamarbeid, invitert gjester fra kirker i sør og trukket dem mer aktivt inn i Den norske kirkes arbeid</p> <p>4) Redigert nåværende stoff på kirken.no, samlet og lagt inn nytt stoff, utnyttet den nye nettværksportalen mer offensivt og aktivt</p> <p>5) Arrangert en samling for retreatbevegelsen og 2 møter i Samrådsgruppa for nyreligiøsitet. Gitt faglige innspill, formidlet informasjon og drevet nettværksarbeid.</p> <p>6) Deltatt på konsultasjoner, i nettværksmøter og drevet strategisk nettværksarbeid</p>	<p>Rapportering og evaluering i forhold til delmål</p> <p>Gjennomført. Har avholdt fellessamling, tre ordinære SMM-møter, tre AU-møter, 4 møter i SMM – Praktisk arbeidsgruppe, hvor oppfølgingen har stått sentralt. Ny strategiplan for SMM er utarbeidet.</p> <p>Fulgt opp. Fokus på Kirkemøtesaken gjennom misjonskonsulentenes rapportering på fellessamlingen. Foredrag er holdt i menigheter og enkelte andre sammenhenger. Informasjon gjennom nettsidene og utforming av informasjonsstand. Stadig påminning og anvendelse av KM-vedtaket i ulike sammenhenger. Møte m/Hamar BD om "misjonens år". Brev fra KR/MKR og SMM til menighetene på slutten av året.</p> <p>Gjennomført. Aktiv deltagelse, rapport og formidling fra KEKs misjonskonsultasjon og deltagelse i referansegruppa for misjonsprosjektet. Deltatt på møte i Nordisk misjonslederforum og med KV og LVF i Geneve. Arrangert vennskapskonferanse i Møre BD og miniseminar om vennskapssamarbeid på SMMs fellessamling. Møter bl.a. med Normisjons samarbeidskirke i India og deltagelse på NMSs møte med partnerkirkene. Fokus på strategi i Israel. Flere av de nevnte tiltakene involverer samarbeid med LVFs misjonsavdeling – også arbeidet med et temahefte om misjon og diakoni.</p> <p>Gjennomført. SMM-/misjonsstoffet er gjennomgått i sin helhet, omstrukturert, redigert og bilder satt inn. Mye nytt stoff er føyd til og en del er stiftet.</p> <p>Gjennomført. Hovedsakene på retreatsamlingen var: fastere former for retreatsamarbeid, gudstjenestereform og Taize i Norge. Samrådsgruppa har drøftet: KMs veiledning i religionsmøte, KM-saken "Truet liv-troens svar" og debatten om engleskolen.</p> <p>Fulgt opp. Har deltatt på to konsultasjoner om menighetsutvikling. Kirkerådet har også deltatt på studietur til USA.</p>

III. Behov for eventuelle endringer av Kirkerådets tiltak, planer og strategier i forhold til resultatmål og videre planer for feltet. .

2008	<p>Ny daglig leder av SMM skal ansettes og føres inn i arbeidet. SMM skal gjennomføre en besøkssrunde i bispedømmene for å drøfte arbeidsmodeller og konsekvenser av Kirkemøtets vedtak om homofile i partnerforhold. Videre tiltak, planer og strategier for SMM må avvente dette.</p> <p>I høringen i forbindelse med nytt Visjonsdokument for Dnk har SMM påpekt at KMs vedtak "en misjonerende kirke" gir retning for å ta misjon opp som visjon for Dnk på en mye tydeligere måte. Tematiseringen av en misjonerende kirke må følges opp, styrkes og utvikles gjennom visjonsdokumentet og på annen måte.</p> <p>Kirkerådets videre engasjement i arbeidet med kristen spiritualitet og møtet med nyåndeligheten må avklares. Det er et stort behov i kirken for å intensivere dette arbeidet gjennom strategier og tiltak.</p>
------	--

7d. Fred, rettferdighet og menneskerettigheter

Tildelingsbrevets resultatmål 2.3

Styrke kirkens diakonale og sosiale arbeid.

1. Helhetlig evaluering av feltet:	
Klima, økonomisk rettferdighet og Midtøsten har vært høyt prioriterte områder hvor en har jobbet økumenisk og politisk for å påvirke beslutningstakere. Man har i 2007 også styrket kirkens flyktingarbeid særlig gjennom lovendringsarbeid i forbindelse med trosforfulgtes rettigheter i forslag til ny Utlendingslov.	
Mål for feltet:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Styrket det politiske arbeidet for integrering av innvandrere og flyktninger	Fulgt opp ved å styrke det kirkelige engasjementet for flyktninger og asylsøkere, særlig gjennom lovendringsarbeid, offentlig debatt og dialog med statlige myndigheter.
2) Styrket engasjementet for Midtøsten	Fulgt opp gjennom flere møter og reiser til området, kontakt med økumeniske organisasjoner og gjennom dialog med norske myndigheter.

<p>3) Utformet Den norske kirkes posisjon på økonomisk globalisering og global rettferdighet</p> <p>4) Styrket Den norske kirkes engasjement i klima og miljøpolitikk</p> <p>5) Videreført arbeidet med religionsfrihet</p>	<p>Fulgt opp gjennom KISP sitt arbeid og ved å fremme en sak på Kirkemøtet om tematikken.</p> <p>Fulgt opp ved å markere Verdens Miljøverndag i Tromsø 3. juni med en Gudssteneste, og gjennom diverse uttalelser.</p> <p>Delvis fulgt opp. Arbeidet i Oslokoalisjonen med å lage etiske retningslinjer for misjon fortsetter inn i 2008.</p>
<p>II. Tiltak, planer og strategier for å nå målene</p> <p>1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fulgt opp vedtak fra Kirkemøtet 2006 - Gjort bruk av nettverket i Kirkelig nettverk for integrering av innvandrere og flyktninger - Utarbeidet høringsvar på ny utlendingslov - Profilert Den norske kirke som aktør i flyktninge-, asyl- og integreringsdebatten, særlig med tanke på kommunevalget. 	<p>Rapportering og evaluering i forhold til delmål</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppfølging av KM 11/06 "Innvandring og integrering", særlig gjennom styrking av integreringssamtalen med statlige myndigheter, samt tatt initiativ til utarbeiding av trosopplæringsmateriell for voksne innvandrere. - Styrking av samarbeidet med NMIØ og Flyktingenettverket, sistnevnte særlig i forhold til dåpspraksis for asylsøkere, trosforfølgelse og ny utlendingslov. - Utarbeidet høringsvar til forslag på ny Utlendingslov, og særlig bidratt til å bedre lovforslaget mtp religion som grunnlag for forfølgelse. - Styrking av dialogen om trosforfølgelse med UNE, UDI, AID og de politiske partiene. - Opprettholdt dialogen med UNE og andre humanitære organisasjoner i forhold til forskriftsbestemmelse om behandlingsform i Utlendingsnemnda. - Profilert Den norske kirke som aktør i den offentlige flyktning-, asyl og integreringsdebatten, bl.a. ved engasjementet i den afghanske asylmarsjen og UNHCRs rettningslinjer for retur.
<p>2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Revidert Dnks Midt-Østen strategi - Vist solidaritet med kirkene og styrket det kristne nærværet i området - Bidratt til den norske og internasjonale politiske debatten om Midt-Østen - Arbeidet inn mot stiftelsen "Oljeberget" med tanke på støtte til den palestinske befolkningen. 	<p>Det har vært arbeidet med å revidere Dnks Midtøsten strategi. Strategien ferdigstilles våren 2008. Menneskerettighetsutvalget og KISP har behandlet tematikk knyttet til de kristne i Midtøsten på flere av sine møter.</p> <p>En delegasjonsreise i regi av Mellomkirkelig råd besøkte Jordan, Syria og Det hellige land i august. Det er knyttet nye kontakter med Middle East Council of Churches og dets medlemskirker.</p> <p>Generalsekretær i MKR har deltatt på en rekke møter og konferanser i regionen og sitter i styringsgruppen for Kirkenes Verdensråds nye økumeniske fredsforum for Israel- Palestina.</p>

<p>3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jobbet frem et posisjonsdokument for Den norske kirke på Kirkenes Verdensråds AGAPE-dokument og skissert en oppfølging av AGAPE i Den norske kirke. - Fremmet en sak om global økonomisk rettferdighet på kirkemøtet 2007 - Deltatt i AGAPE- prosessen i Kirkenes Verdensråd 	<p>Styrevet i Stifelsen Oljeberget er ivaretatt.</p> <p>KISP ferdigstilte i år dokumentet "Kirken og den økonomiske globaliseringen". Dokumentet ble oversatt til engelsk og sendt til Kirkenes Verdensråd som er svar på AGAPE-dokumentet.</p> <p>En sak med denne tematikken ble fremmet på Kirkemøtet.</p> <p>Leder i KISP deltok på en AGAPE-konferansen i Tanzania og presenterte Dnks ståsted i forhold til AGAPE-tematikken. Dnk er meldt inn som en seriøs og viktig aktør i den fortsatte AGAPE-prosessen.</p>
<p>4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arrangert en økumenisk gudstjeneste på Verdens miljøvern dag i Tromsø i juni - Reist klima og miljø som et bredt økumenisk spørsmål - Løftet miljøspørsmålene opp som en bred inter-religiøs utfordring - Samarbeidet med Afrikanske kirkesamfunn om klima og miljøutfordringene 	<p>Kirken tok del i markeringen av Verdens Miljøvern dag ved å arrangere en økumenisk gudstjeneste søndag 3. juni.</p> <p>Informasjonsmaterialet "Skaperverkets dag 2007", som ble laget i anledning markeringen av Verdens Miljøvern dag, er sendt ut til samtlige kirkesamfunn i Norge og oversatt til engelsk.</p> <p>Bidrag fra internasjonal rådgiver om kirkens røst i klimapolitikken i en bok om økoteologi</p> <p>Fleire uttalelser fra MKR/KISP og biskopene har vektlagt at vi alle må forsake noe for klimaets skyld, og kirken har bedt staten stille krav til næringslivet og befolkningen.</p> <p>Miljøspørsmål har vært diskutert i flere av de inter-religiøse dialoger Dnk er del av.</p>
<p>5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gjennomført prosjektet Misjon og Menneskerettigheter under Oslokoalisjonen - Løftet opp og belyst den vanskelige situasjonen til de kristne kirker i Midt-Østen 	<p>Prosjektet misjon og menneskerettigheter er videreført. Det har vært gjennomført flere møter i prosjektet, og et utkast til etiske retningslinjer for misjon foreligger. Se punkt 2 for Midtøsten.</p>

7e) Lokal kirke i et globalt fellesskap (Den norske kirkes nord/sør informasjon (KUI))

Midler fra NORAD – rammeavtale om informasjonsstøtte nord-sør-spørsmål.

I. Helhetlig evaluering av feltet:

Mål for feltet:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Bidratt til at liturgisk materiale fra søsterkirker i Sør er utviklet, gjort tilgjengelig og markedsført overfor norske menigheter	Bidratt til utvikling og utgivelse av liturgisk materiell til Skaperverkets dag, Kirkens nord/sør-søndag og Verdens aidsdag/Menneskerettighetssøndagen. Materialet er på bokmål og nynorsk gjort tilgjengelig og markedsført i papir- og nett-versjon. Videre markedsføring av "Syng håp" og Porto Alegre-heftet gjennom verksteder og gudstjenester i årets løp.
2) Styrket det internasjonale solidaritetsarbeid i norske menigheter gjennom bl.a. vennskaps- og kultursamarbeid, samt prosjektstøtte	Vennskapskonferanse avholdt jan 2007 i Ålesund i samarbeid med Møre bd. Gjennomført research-tur til Ghana (mars) + kultur-& vennskapsturné med 3 ghanesiske musikere (sept) til Oslo, Hamar, Nidaros bisped. Gitt økonomisk støtte til 18 lokale nord/sør-informasjonsstiltak (menigheter/organisasjoner), på bakgrunn av søknader.
3) Bidratt til økt engasjement for oppfølging av Kirkemøte-saken "Hiv&aids som en utfordring til Den norske kirke" og Kirkemøte-saken "Forbruk og rettferd" (inkl. miljø)	Redigert og utgitt ny Grønn kirkebok (økt) i samarbeid med IKO Forlag. Initiert oppfølging av "En kropp" og "Positiv" materialet (hiv&aids) i forhold til diakonrådgivere o.a.. Deltatt i norsk, nordisk og Norden-FOCCISA ressursgrupper om teologi & hiv. Deltatt i ToT (Training of Trainers) og dialog med FOCCISA-partner kirker (Zambia).
4) Bidratt til økt satsing på økumeniske og internasjonale spørsmål i kirkelig utdanning	Avholdt fagdag (april) for kirkelige utdanningsinstitusjoner om "økumeniske og internasjonale spørsmål i kirkelig utdanning".
5) Videreutviklet nettsidene www.kui.no , med spesielt henblikk på ungdom	Nettsidene er driftet og oppdatert fortløpende. Pga bortfall av den felles netjournaliststillingen (KUI 10 %) ble tiltak med ungdomsfokus kun gjennomført på tema hiv&aids.
II. Tiltak, planer og strategier for å nå målene	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Redigert materiell til Skaperverkets dag, Nord/sør-søndagen, MR-søndagen og Verdens aidsdag. Videreført markedsføring av "Syng håp" og Porto Alegre-heftet gjennom verksteder og gudstjenester.	Se ovenfor
2) Avholdt Vennskapskonferanse Ålesund (jan). Planlagt og gjennomført "kulturprosjekt Ghana" (research-tur og kulturturné mars-sept). Gitt økonomisk støtte til lokalmenigheter om nord/sør-informasjonsstiltak på bakgrunn av søknader.	Se ovenfor

3) Kurset ungdom og ledere i materiell "Positiv" og "En kropp". Ferdigutviklet ressurshefte "Ny grønn kirkebok". Bidratt til Verdens miljødag, Tromsø, og ny Kirkemøte-sak om miljø og økonomisk rettferd	Se ovenfor
4) Arrangert fagdag for kirkelige utdanningsinstitusjoner om "økumeniske og internasjonale spørsmål i kirkelig utdanning"	Se ovenfor
5) Initiert nytt tiltak innen IKT-basert læring, basert på ungdom	Se ovenfor
III. Behov for eventuelle endringer av Kirkerådets tiltak, planer og strategier i forhold til resultatmål og videre planer for feltet. .	
2008	Videreføre KUIs arbeid i overensstemmelse med 4-årig strategiplan (2007-2010) i forhold til NORAD
2009	Videreføre KUIs arbeid i overensstemmelse med 4-årig strategiplan (2007-2010) i forhold til NORAD
2010	Videreføre KUIs arbeid i overensstemmelse med 4-årig strategiplan (2007-2010) i forhold til NORAD

8. KIRKE OG SAMFUNN

Tildelingsbrevets resultatmål 2.4

Fremme samarbeid mellom kirkens organer, overfor frivillige kristelige organisasjoner og mellom kirke og samfunn.

I. Helhetlig evaluering av feltet:

Gjennom hele året har det vært spesielt stort fokus på feltet miljø, forbruk og rettferd. Kirkerådet har mottatt svært positiv evaluering av arbeidet fra samarbeidspartnere og myndighetene. En registrerer stadig økende aktivitet og etterspørsel etter veiledning, foredrag og materiell fra menighetene. Kirkemøtets behandling av saken "Truet liv – troens svar" gir et godt utgangspunkt for å trappe opp aktiviteten. Oppfølgingen av kirkemøtesaken om funksjonshemmede på arbeidsmarkedet har ikke kommet så langt som ønskelig, men Dnk har bla. gitt bidrag på dette feltet inn i den økumeniske og internasjonale sammenhengen. Når det gjelder integrering av mennesker med psykisk utviklingshemming er det gjort store framskritt i forhold til offentlige myndigheter, der hovedspørsmålet er å få til ordninger som ivaretar retten til religionsutøvelse. Når det gjelder kjønn og likestilling har en del av virksomheten vært rettet inn mot å innarbeide anliggendet som et tverrgående perspektiv i sekretariatets virksomhet. Om en har lykkes i dette er vanskelig å evaluere.

Mål for feltet:

Rapportering og evaluering i forhold til delmål

<p>1. Miljø, forbruk og rettferd: Forankret og konkretisert kirkens engasjement i spørsmål som angår Dr miljø, forbruk og rettferd gjennom nettverksbygging og aktiviteter</p>	<p>Store fremskritt på dette feltet gjennom 2007, bl.a. gjennom behandlingen av temaet på Kirkemøtet og Ungdommens kirkemøte, gjennom arbeidet rundt fasteaksjonen, feiringen av Skaperverkets Dag og markeringen av Verdens miljøvern dag.</p>
<p>2. Bioteknologi: Bidratt til at Den norske kirke er en etisk premissleverandør og kritisk samtalepartner for forskning, lovgivning og samfunnsutvikling på feltet bio- og genteknologi</p>	<p>Det har vært lite aktivitet på dette feltet, dels pga. mindre offentlig fokus enn i året før, dels fordi ressursene måtte konsentreres om miljø, forbruk og rettferd.</p>
<p>3) Funksjonshemmede i kirken: Arbeidet med praktisk tilrettelegging, holdningsskapende arbeid og teologisk nytenkning med sikte på å inkludere mennesker med fysisk funksjonshemming.</p>	<p>Det er i løpet av 2007 arbeidet videre med at dette skal bli et reelt tverrgående perspektiv innen Den norske kirke. Blant annet ved forelesninger, foredrag og kurs. De faglige innspillene til trosopplæringsreformen, gudstjenestereformen og diakoniplan har også bidratt til dette. Internasjonalt var EDANS delegasjon på EEA3 møtet i Sibiu viktig både holdningsskapende og teologisk. Arbeidet med oppfølging av KM-saker er kommet i gang, men ikke så langt som ønskelig.</p>
<p>4) Inkludering av mennesker med utviklingshemming: Arbeidet for å gi mennesker med utviklingshemming mulighet til å delta i fellesskapet i kirken.</p>	<p>Det har vært arbeidet med å konkretisere retten til tros- og livssynsfriløst både i forhold til Stortinget og til SHdir. Dette har gitt resultater, men det er fortsatt et behov for å arbeide for at retten og muligheten til religionsutøvelse ivaretas på tjenesteytternivå. Arbeidet med å sikre tilhørighet og deltakelse i kirken pågår også.</p>
<p>5) Kjønn og likestilling: Arbeidet for et likeverdig og likestilt fellesskap av kvinner og menn blant annet ved at kjønnspektiver integreres i kirkelig virksomhet, spesielt gjelder dette Kirkerådets ulike fagområder og bispedømmerådene.</p>	<p>Utvalg for kjønn og likestilling har arrangert to interseminarer for de sentralkirkelige råd og med innbudte representanter for bla. IKO og Presteforeningen. Det første med Terje Michalsen var 1. februar og hadde temaet "Kjønn som variabel på kirkelig virksomhet", det andre var ved Marianne Bjelland Kartzow og Merete Thomassen og hadde temaet "Språk og strategier. Kjønnets synliggjøring og usynliggjøring. 4. desember innkalte Kirkerådets direktør til obligatorisk interseminar for alle i de sentralkirkelige råd. Temaet var "Hvordan arbeide med kjønn og likestilling i de sentralkirkelige råd og foredragsholdere var Mona Larsen Asp fra Likestillings- og diskrimineringsombudet og Gry Friis Eriksen.</p>
<p>6) Bidratt til felles faglig forståelse og tettere samarbeid med bispedømmerådene</p>	<p>Dette følges opp på ulike måter innenfor de ulike fagområdene i Seksjon for kirke og samfunn. Se for øvrig nedenfor.</p>
<p>II. Tiltak, planer og strategier for å nå målene</p>	
<p>Rapportering og evaluering i forhold til delmål</p>	

<p>1) Bygget nettverk med hovedfokus på å informere og forplikte menighetene i et engasjement for miljø, forbruk og rettferd i forbindelse med fasteaksjon og miljøuken i juni og Skaperverkets dag. Sentrale tiltak vil være arbeid i forbindelse med Kirkens Nødhjelps fasteaksjon (Klimafokus) og oppfordring til alle menigheter om å bli "grønn" (materieell og nettsider); deltatt i forberedelsen av miljøgudstjeneste i forbindelse med FN's markering av Verdens miljøvern dag 2007 i Tromsø (utarbeidelse av materieell og informasjon til alle landets menigheter). Arbeidet med miljøfyrtårn-sertifisering på alle plan i kirken er et tredje viktig område, herunder også arbeidet med sertifisering av Kirkerådets sekretariat (som del av Grønn stat - arbeidet), flere andre organisasjoner og Kirkens hus. Det skal dessuten utarbeides en rapport om miljøarbeidet til årets Kirkemøte.</p>	<p>1) Det har vært stor aktivitet på alle de nevnte områder. I tråd med det allmenne fokuset på klima- og miljøspørsmål har Den norske kirkes arbeid med dette skudd fart på alle nivåer i kirken. Det har bl.a. vært stor oppslutning om feiring av Skaperverkets Dag og flere menigheter er i gang eller har fullført arbeid med å bli en grønn menighet. Den norske kirkes deltakelse ved markering av Verdens miljøvern dag har fått stor oppmerksomhet, både i Norge og internasjonalt. Både forrige og nåværende miljøverksminister har betegnet kirken som en av de viktigste samfunnsaktørene på dette feltet. Både sekretariatet til de sentralkirkelige råd, KA, Kirkens Nødhjelp er nå sertifisert som miljøfyrtårn, IKO er i gang med arbeidet. Under tittel "Truet liv- troens svar" var arbeidet med klima, miljø og rettferd vært hovedtema på årets kirkemøte og ungdommens kirkemøte. Det er utarbeidet en fylldig rapport over arbeidet de siste årene til Kirkemøtet 2007 med svært positive evalueringer og kommentarer fra både miljøbevegelsen og myndighetene.</p>
<p>2) Tilrettelagt for et bredt engasjement i Den norske kirke gjennom tilrettelegging av informasjons- og diskusjonsmaterieell, bl.a. på nettsidene, samt besøk og seminarer på menighetsnivå</p> <p>3) Dette gjøres ved et stabilt samarbeid med interne, eksterne og internasjonale Rapportering og evaluering i forhold til delmål. Med bakgrunn i sak KM 13/06 og 11/06 bør Den norske kirke også på dette feltet være en premissleverandør for samfunnet. Vedtaket i sak KM 13/06 følges opp blant annet ved at Kirkerådet tar initiativ overfor KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon og Kirkedep. om å nedsette arbeidsgruppe med sikte på å utforme en felle arbeidsgiverpolitikk.</p> <p>Gitt innspill, med bakgrunn i sak KM 11/06 og UMK 8/06, som kan bidra til at funksjonshemming løftes fram som et tema i arbeid med integrering av innvandrere.</p>	<p>2) Dette arbeidet har måttet ligge "på vent", dels fordi arbeidsressursene måtte konsentreres om arbeid med miljø og rettferd, dels fordi det var mindre fokus på dette tema i offentligheten.</p> <p>Det har også i 2007 vært et godt og fruktbart samarbeid med interne, eksterne og internasjonale parter. Se ovenfor.</p> <p>Arbeidet med at vedtaket i sak KM 13/06 følges opp blant annet ved at Kirkerådet tar initiativ overfor KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon og KKD. om å nedsette arbeidsgruppe med sikte på å utforme en felles arbeidsgiverpolitikk har ikke lyktes i tilstrekkelig grad, men det vil bli arbeidet videre med saken i 2008.</p> <p>Innspill, med bakgrunn i sak KM 11/06 og UMK 8/06, som kan bidra til at funksjonshemming løftes fram som et tema i arbeid med integrering av innvandrere har ikke blitt satt på dagsordenen av ledelsen.</p>
<p>4) Fulgt opp og videreutviklet fagområder og samarbeidsrelasjoner med utgangspunkt i konferansen "Rett til å være et helt menneske?", avholdt i 06. Utarbeidet plan for å sikre like muligheter for mennesker med funksjonshemming og mennesker med utviklingshemming, utviklet nettkurs om retten til å være et helt menneske og bidratt til fagutvikling og oppfølging av Rapportering og evaluering i forhold til delmål.</p>	<p>Som resultat av oppfølgingen av konferansen, er retten til tros- og livssynsfriløst tatt med under merknader i Omsorgsmeldingen, som ble lagt fram for Stortinget i mars. Tematikken er også tatt inn i SHdirs veileder til individuell plan. Det er løpende dialog med SHdir for å få laget en offentlig veileder. 28. nov. ble det arrangert en fagdag om dette i et samarbeid med Diakonhjemmet, KR og Borg bispedømmeråd. I samarbeid med NKR og STL er det nedsatt ei arbeidsgruppe som skal lage veileder for tros- og</p>

<p>5) Fullført arbeidet med å utrede kirkas forhold til likestillingsloven, videreformidlet forskning som gjelder kjønns- og likestillingsperspektiv på kirkelig virksomhet, startet arbeidet med ny strategiplan for feltet og bidratt til at det jobbes strategisk for at alle felt/temaområder innarbeider et likestillingsperspektiv.</p>	<p>livsynssamfunn. Utviklingen av kursmaterieill er i startfasen. Det er videre utarbeidet et notat om ansvarsfordeling og behov når kirken skal sikre trosopplæring for alle. Et veiledningshefte for lokalmenigheten om en likeverdig konfirmanntid for alle, er sluttført og vil bli utgitt i 2008 som et samarbeidsprosjekt mellom KA og KR.</p> <p>Av ressursmessige og hensiktsmessige årsaker er arbeidet med likestillingsloven lagt på is inntil videre. Det vil bli tatt opp igjen i forbindelse med arbeidet med ny kirkeordning.</p> <p>Arbeidet med utkast til ny strategiplan for kjønn og likestilling er nesten fullført, og skal sendes ut på høring våren 2008.</p> <p>Nordisk økumenisk kvinnekomite, der Utvalg for kjønn og likestilling er representert, arrangerte en konferanse 5.-6. februar i Stockholm om kvinneperspektiv på religionsmøtet. Dnk var representert både som deltakere på konferansen og ved bidrag i programmet. Utvalg for kjønn og likestilling har gitt innspill i arbeidet med ny Plan for diakoni og har drøftet kjønns- og likestillingsperspektiver blant annet med representant for trosopplæringsreformen. Utvalget arbeider også med å lage en oversikt over norsk litteratur knyttet til temaet kjønn og kirke/kristendom fra 1995 og framover. Når det ellers gjelder videreformidling av forskning og innarbeiding av likestillingsperspektivet vises det til redegjørelsen ovenfor.</p> <p>Det er lagt planer for en dagskonsultasjon med Seksjon for kirke og samfunn og relevante rådgivergrupper på bispedømmekontorene som skal arrangeres i 2008. Konsultasjonen skal ha Plan for diakoni som hovedperspektiv.</p>
<p>6) Forberedt tverrfaglig samarbeidskonferanse som et fellesprosjekt i seksjonen med tanke på 2008</p>	
<p>III. Behov for eventuelle endringer av Kirkerådets tiltak, planer og strategier i forhold til resultatmål og videre planer for feltet. .</p>	
<p>2008</p>	<p>Når det gjelder kjønn og likestilling er stillingsressursen i sekretariatet for liten til å følge opp det tverrgående perspektivet på en tilfredsstillende måte. Det bør derfor arbeides for å øke stillingsressursen på feltet.</p> <p>Miljø, forbruk og rettferd: I løpet av 2008 skal det utarbeides en milepælplan/ prosjektbeskrivelse for bærekraftsreformen frem til 2017.</p> <p>Foreløpig tenker en seg å dele denne 10års-reformen i periodene 2008-2011, 2012-2014, 2015-2017. Når det gjelder integrering av mennesker med funksjonshemming, er det å håpe at en er kommet godt i gang med planen for kirkelige arbeidsgivere.</p>
<p>2009</p>	<p>Justering av milepælplanen/ prosjektbeskrivelsen for miljø, forbruk og rettferd i henhold til behandling på KM 2008 og erfaringer fra 2008. Slik det er nå, er det spesialpresten i Borg som også med mandat fra Kirkerådet, arbeider for å ivareta det nasjonale ansvaret for å integrere mennesker med utviklingshemming i kirken. Det bør arbeides for å tilføre sekretariatet økte ressurser på dette feltet. Det må fortsatt arbeides for en økning i stillingsressursen på feltet kjønn og likestilling.</p>